

□ Први пут у историји Светског индекса слободе штампе организације Репортери без граница (РСФ), више од половине земаља света сада спада у „тешке“ или „веома озбиљне“ категорије слободе штампе. За 25 година, просечан резултат свих 180 земаља и територија укључених у рангирање никада није био тако низак, наводи се у извештају РСФ. Од земаља у окружењу, Србија је најгоре рангирана и налази се на 104. месту - што је пад за осам места у односу на претходни извештај - и спада у земље у којима је "тешка ситуација".

Оцењује се да, са изузетком Косова (84. од 180 у Индексу, скок за 15 места од 2025. године), које је забележило побољшање упркос томе што је остало једна од најслабије ранжираних земаља у Европи, слобода штампе се на Западном Балкану генерално погоршава.

"Иако Албанија (83. место, пад од три места), Босна и Херцеговина (90. место, пад од четири места) и Србија (104. место, пад од осам места) теже да се придруже Европској унији (ЕУ), све три земље су непријатељски настројене према новинарству и рањиве на

пропаганду", указује РСФ.

Молдавија (31. место) је и даље једина земља у Источној Европи која спада у категорију „задовољавајуће“ слободе штампе.

Од осталих земаља у окружењу најбоље је рангирана Словенија (36. место) и она спада у "задовољавајуће", каква је и Црна Гора, која се налази на 41. месту.

Северна Македонија је на 45. месту и спада у групу земаља са "проблематичном ситуацијом", а у исту групу спада и Хрватска, која је на 53. месту.

Криминализација новинарства

"Од 2001. године, ширење све рестриктивнијих законодавних корпуса, посебно оних повезаних са политикама националне безбедности, стално еродира право на информисање, чак и у демократским земљама", наводи се у извештају.

Од пет индикатора који се користе за процену слободе штампе широм света - који процењују економско, правно, безбедносно, политичко и друштвено окружење за новинарство - правни индикатор је забележио највећи пад ове године, што је јасан знак да је новинарство све више криминализовано широм света, истиче РСФ.

У Америци се ситуација знатно променила, при чему су Сједињене Државе пале за седам места, а неколико латиноамеричких земаља, попут Еквадора и Перуа, склизнуло је дубље у спиралу насиља и репресије.

Норвешка држи прво место десету годину заредом, док је Еритреја последња трећу годину заредом.

Сирија после Асада је забележила највећи напредак у слободи штампе од свих земаља и територија у Индексу за 2026. годину, попевши се за 36 места на ранг листи.

Где је ситуација за медије добра

Поред Норвешке, још само у шест земаља се слобода медија оцењује као "добра": Холандија, Естонија, Данска, Шведска, Финска и Ирска.

„Пружајући ретроспективу протеклих 25 година, РСФ се не осврће само уназад. Ова невладина организација гледа директно у будућност, са једноставним питањем на уму: колико дуго ћемо још толерисати гушење новинарства, систематско ометање новинара и континуирано уништавање слободе штампе? Иако су напади на право на информисање разноврснији и софистициранији, њихови починиоци су видљивији. Ауторитарне државе, саучесничке и неспособне политичке силе, предаторски економски актери и недовољно регулисане платформе су директно и у огромној мери одговорне за глобални пад слободе штампе. У овом контексту, неактивност је облик саучесништва. Само потврђивање принципа више није довољно. Ефикасне мере заштите новинара су неопходне и морају се посматрати као катализатор промена, почевши од окончања криминализације новинарства: злоупотребе закона о националној безбедности, СЛАПП тужби и систематске опструкције оних који истражују, разоткривају и идентификују имена. Тренутни механизми заштите нису довољно јаки, међународно право се поткопава, а некажњивост је распрострањена. Потребне су нам чврсте гаранције и значајне санкције. Лопта је у дворишту демократија и њихових грађана. На њима је да стану на пут онима који желе да уцуткају штампу. Ширење ауторитаризма није неизбежно“, оценила је директорка редакције РСФ Ан Боканде.

Мапа Индекса сваке године све црвенија

Од када је РСФ почео да објављује Светски индекс слободе штампе пре 25 година, слобода штампе се постепено погоршавала, указује се у извештају.

Додаје се да је овај пад видљив на мапи Индекса, која сваке године постаје црвенија. Новинари се и даље убијају и затварају због свог рада, а тактике које поткопавају слободу штампе се развијају.

2026 WORLD PRESS FREEDOM INDEX

1	Norway	31	Moldova	61	Mauritania	91	Bolivia	121	Mali	151	Cambodia
2	Netherlands	32	Trinidad and Tobago	62	Japan	92	Thailand	122	Mexico	152	Bangladesh
3	Estonia	33	Australia	63	Botswana	93	Chad	123	Singapore	153	Pakistan
4	Denmark	34	Suriname	64	United States	94	Equatorial Guinea	124	Zimbabwe	154	Laos
5	Sweden	35	Seychelles	65	Panama	95	Malaysia	125	Ecuador	155	Tajikistan
6	Finland	36	Slovenia	66	Belize	96	Brunei	126	Somalia	156	Palestine
7	Ireland	37	Slovakia	67	Malta	97	Togo	127	Oman	157	India
8	Switzerland	38	Costa Rica	68	Congo-Brazzaville	98	Argentina	128	Guatemala	158	United Arab Emirates
9	Luxembourg	39	Dhana	69	Malawi	99	Mozambique	129	Indonesia	159	Venezuela
10	Portugal	40	Cap-Vert	70	Chile	100	Guinea-Bissau	130	DR Congo	160	Cuba
11	Czechia	41	Montenegro	71	Bulgaria	101	Eswatini	131	Uganda	161	Sudan
12	Iceland	42	Mauritius	72	Comoros	102	Colombia	132	Honduras	162	Iraq
13	Liechtenstein	43	Gabon	73	Papua New Guinea	103	Madagascar	133	Cameroon	163	Türkiye
14	Germany	44	Dominican Republic	74	Hungary	104	Serbia	134	Sri Lanka	164	Yemen
15	Lithuania	45	North Macedonia	75	Qatar	105	Morocco / Western Sahara	135	Georgia	165	Belarus
16	Belgium	46	Gambia	76	Cuyana	106	Kenya	136	Kuwait	166	Myanmar
17	Latvia	47	South Korea	77	Zambia	107	Haiti	137	Tunisia	167	Djibouti
18	United Kingdom	48	Uruguay	78	Senegal	108	Maldives	138	Libya	168	Nicaragua
19	Austria	49	Romania	79	Sierra Leone	109	Angola	139	Rwanda	169	Egypt
20	Canada	50	Armenia	80	Cyprus	110	Burkina Faso	140	Hong Kong	170	Bahrain
21	South Africa	51	Tonga	81	Central African Republic	111	Guinea	141	Syria	171	Azerbaijan
22	New Zealand	52	Brazil	82	Northem Cyprus	112	Nigeria	142	Jordan	172	Russia
23	Namibia	53	Croatia	83	Albania	113	Benin	143	El Salvador	173	Turkmenistan
24	Fiji	54	Côte d'Ivoire	84	Kosovo	114	Philippines	144	Peru	174	Vietnam
25	France	55	Ukraine	85	Mongolia	115	Lebanon	145	Algeria	175	Afghanistan
26	Jamaica	56	Italy	86	Greece	116	Israel	146	Kyrgystan	176	Saudi Arabia
27	Poland	57	OECS	87	Nepal	117	Tanzania	147	Uzbekistan	177	Iran
28	Taiwan	58	Liberia	88	Paraguay	118	South Sudan	148	Ethiopia	178	China
29	Spain	59	Samoa	89	Lesotho	119	Burundi	149	Kazakhstan	179	North Korea
30	East Timor	60	Andorra	90	Bosnia-Herzegovina	120	Niger	150	Bhutan	180	Eritrea